

Sygn. akt V CSK 260/19

POSTANOWIENIE

Dnia 5 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska

w sprawie z powództwa P.G. Usługi Transportowe "G."

w W.

przeciwko D.M. i Fundacji [...] w K.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 5 czerwca 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanej Fundacji [...] w K.

od wyroku Sądu Apelacyjnego we [...]

z dnia 22 listopada 2018 r., sygn. akt I AGa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pozwana Fundacja [...] w K. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego we [...], którym oddalono apelację skarżącej od orzeczenia Sądu Okręgowego w O. Wyrokiem Sądu I instancji, na skutek powództwa wierzyciela P.G., stwierdzono bezskuteczność w stosunku do powoda trzech czynności prawnych: warunkowej umowy sprzedaży bliżej określonego prawa użytkowania wieczystego, zawartej przez Z.J. (dłużnika powoda) z D.M., umowy przeniesienia prawa użytkowania wieczystego zawartej przez te osoby w wykonaniu ww. umowy sprzedaży oraz umowy darowizny prawa użytkowania wieczystego zawartej przez D.M. ze skarżącą jako obdarowaną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna to nadzwyczajny środek zaskarżenia o celu przede wszystkim publicznoprawnym. Celem tym jest zapewnienie jednolitości orzecznictwa oraz spójności i prawidłowości wykładni prawa. Realizacji powyższej funkcji służy uregulowana w art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. instytucja przysądu. Stosownie do ww. przepisów Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Podejmowanie odrębnej decyzji w przedmiocie przyjęcia sprawy do rozpoznania ma również na celu realizację zasady szybkości postępowania oraz pozwala zaakcentować wysoce sformalizowany charakter postępowania przed Sądem Najwyższym, o czym świadczą określone wymagania konstrukcyjne skargi kasacyjnej.

Jako przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała jej oczywistą zasadność. Oparcie wniosku na tej przesłance wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie* sprzeczności przyjętej przez Sąd II instancji wykładni lub zastosowania prawa z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji prawa. Wnoszący skargę kasacyjną powinien więc zawrzeć w uzasadnieniu wniosku wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się "oczywista zasadność" skargi i przedstawić odpowiednie argumenty (post. Sądu Najwyższego z 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Oczywista wadliwość kwestionowanego orzeczenia musi występować w ramach podstaw skargi (post. Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2001 r., III CKN 557/01).

Do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie omawianej przyczyny kasacyjnej nie jest wystarczające samo kwalifikowane naruszenie prawa przez Sąd II instancji. W art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. mowa bowiem o oczywistej zasadności skargi, a nie trafności zarzutu. Przytoczone przez skarżącego okoliczności powinny zatem jednoznacznie wskazywać na to, że w zasadniczym postępowaniu skarga kasacyjna zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2019 r., I CSK 768/18).

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca przedstawiła argumentację kwestionującą stanowisko Sądu Apelacyjnego, oparte na błędnej wykładni art. 83 § 1 k.c., że ważna była umowa darowizny prawa użytkowania wieczystego ukryta od pozorną warunkową umową sprzedaży tego prawa, zawartą przez Z.J. z D.M.. Skarżąca wskazała, że - wbrew powyższemu pogładowi Sądu Apelacyjnego - umowa ukryta była nieważna z powodu niezachowania wymagań co do formy takiej czynności prawnej, co z kolei wykluczyło możliwość stwierdzenia jej bezskuteczności względnej na podstawie przepisów o skardze pauliańskiej (art. 527 i n. k.c.).

Trafność polemiki z poglądami prawnymi wyrażonymi w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, nawet dostrzegalna *prima facie*, nie jest równoznaczna z oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej w przedstawionym na wstępie rozumieniu. Przyczyna kasacyjna z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zachodzi tylko wówczas, gdy oczywista zasadność podstawy kasacyjnej przekłada się na konieczność uwzględnienia skargi i uchylenia (względnie uchylenia i zmiany) zaskarżonego orzeczenia. Tymczasem dysymulowana umowa darowizny nie była w ogóle przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego, a w konsekwencji także Sądu Apelacyjnego.

Warto przypomnieć, że Sąd II instancji oddalił apelację pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego, w którego w punkcie I. uznano za bezskuteczną względem wierzyciela warunkową umowę sprzedaży prawa użytkowania wieczystego zawartą przez Z.J. z D.M. oraz umowę przeniesienia ww. prawa zawartą przez te podmioty w wykonaniu zobowiązania wynikającego z umowy sprzedaży. W punkcie II. tego wyroku za bezskuteczną została natomiast uznana umowa darowizny dokonanej przez D.M. na rzecz skarżącej Fundacji. Argumentacja wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skupiona na kwestii nieważności umowy dysymulowanej, abstrahowała więc od rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego, a co za tym idzie, nie mogła przełożyć się na konkluzję co do oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Stanowisko skarżącej o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie przekonuje również dlatego, że dotyczy wyłącznie kwestii odnoszących się do

czynności prawnej dokonanej przez dłużnika powoda z D.M.. W razie powołania się na przyczynę kasacyjną z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. skarżąca powinna przedstawić wywód, który w sposób kompletny zobrazuje to, jak opisywane przez nią naruszenie prawa przekłada się na konieczność uchylecia lub uchylecia i zmiany zaskarżonego orzeczenia. Tymczasem w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wskazano, w jaki sposób odmienne stanowisko dotyczące pierwszej z ciągu trzech dokonanych kolejno czynności prawnych, czyli warunkowej umowy sprzedaży, której stroną nie była wszak skarżąca, przełożyłoby się na sytuację prawną pozwanej Fundacji jako strony i beneficjentki umowy darowizny, czyli wyłącznie trzeciej z zawartych umów. Związek między obiema zaskarżonymi przez powoda czynnościami prawnymi nie tylko nie został rozważony w celu wyjaśnienia oczywistej zasadności skargi, lecz nie został nawet zasygnalizowany. Odgadywanie rzeczywistego toku myślowego skarżącej i stojącej za nim argumentacji nie należy natomiast do Sądu, którego rolą pozostaje wyłącznie ocena w ramach i w granicach instytucji przedsądu, czy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, tzn. czy treść skargi kasacyjnej świadczy o zaistnieniu przyczyny przyjęcia jej do rozpoznania.

Kierując się powyższymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że z przedstawionej argumentacji nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania nie rozstrzygnięto, ponieważ zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosek o zasądzenie tych kosztów zgłoszony został jedynie na wypadek oddalenia skargi kasacyjnej po jej przyjęciu do rozpoznania.

Z uwagi na powyższe na podstawie art. 398⁹ k.p.c. orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

jw